

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Piątek dnia 9 Lipca v. s. 1826 roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE:

Moskwa, dnia 15 czerwca.

(Journal de St. Petersburg.)

Otwarcie uroczyste szpitala, założonego w Moskwie dla chorób oczu, odbyło się d. 11 t. m., w obecności JW. Jenerała Gubernatora Wojennego, Xięcia D. Golicyna i liczного zgromadzenia osób. Po poświęceniu izb dla chorych, Wielbny Xiądz *Hermogenijusz*, Archimandryta monasteru Spasso-Androniewskiego, miał mowę naucającą i tkliwą do chorych, których utrzymywać już zaczęto w tym pożytecznym zakładzie; po czém śpiewane było *Te Deum* i odmówione modły za NAYJAŚNIETSZEGO CESARZA i Jego Dostojną Redzię. Ceremonija ukończyła się rozdaniem drukowanego pierwszego rachunku przez dyrektora zakładu, i składką na tenże zakład.

Wspomnieliśmy już dawniej o środkach, jakie przedsiębrał JO. Xiąże *Golicyn*, względem uorganizowania i zarządu tego szpitala, którego oświadczył się głównym bydź opiekunem. Komitet mianowany pod jego okiem niczego nie zaniedbał dla postawienia tego pożytecznego zakładu w możności przyzywania chorych, jak można najprędzej, będąc wspierany w swych czynnościach szlachetnymi ofiary wielu osób dobroczynnych, a więcej jeszcze niewyczerpaną hojnością NAYJAŚNIETSZEGO CESARZOWEY, MATKI, która raczyła zaassygnować szpitalowi rocznego wsparcia tysiąc rubli. Oprócz składek i daw w czasowych, wielka liczba osób ofiarowała swoją pomoc osobistą, udział ze swych wiadomości lekarskich, albo owoce swojego przemysłu; lecz zasada tego interessującego zakładu, opiera się po większej części na szlachetnej ofierze zeszłego rzeczywistego radcy stanu *Hlebow*a. Szanowny ten starzec, chcąc uczcić godnie pamięć Monarchy, który zakładał swe szczęście w niesieniu ulgi dla cierpiącej ludzkości, przeznaczył wiecznymi czasochód z okazałego hotelu, położonego w stolicy, na utrzymanie wielu domów dobroczynnych, a z tych szczególnie na szpital chorób oczu. Na nieszczęście, krótko żył, aby mógł oglądać jego otwarcie: lecz imię jego zachowa się w sercach wszystkich nieszczęśliwych, którym, tym sposobem, podał środek pozbycia się, jednego z nayokrutniejszych kalectw, trapiących człowieka.

We czterech pierwszych miesiącach roku, dochody szpitala zwiększyły się do 27,708 r. 33½ k. w assyg., pierwsze rozchody wynoszą 5,906 r. 93 k. Utrzymanie szpitalu kosztuje 2,836 r. 25 k. — a 14,635 r. złożonych zostało w banku.

Symbirsk, d. 24 maja.

(Pszczola Północna.)

— Symbirskie damskie towarzystwo chrześcijańskiego miłosierdzia, otrzymawszy od P. *Longinowa* urzędową żałobną wiadomość, o zgonie Dostojnej swojej Opiekunki, NAYJAŚNIETSZEGO CESARZOWEY ELŻBIETY ALEKSEJEWNY, odbyło się ogólne posiedzenie d. 22 t. m. Wszyscy członkowie towarzystwa, szlachetne wychowawice Domu pracowności, wszyscy ubodzy stanu oficerskiego, utrzymujący się kosztem towarzystwa, oraz do trzechset osób klasy najniższej, zgromadzili się w tym dniu,

na wylanie jednozgodnych bolesnych łez, przed Tronem Naywyższego, i dla zastania modłów o pokój błogosławionej duszy swojego Anioła. Opiekuna. — Panichyda odprawowana była przez duchowieństwo, członków towarzystwa i nauczyciela religii, w Domu pracowności; powtarzane modły do Pana zastępów, były echem tkliwych uczuć w sercach przytomnych. Po skończeniu panichydy, wszystkie stany, przejęte tym żałobnym obrzędem, były pocieszone przez prezydentkę towarzystwa JW. *Iwaszewową*, upominającą do pokładania nadziei w Bogu, który i potem nie przestanie uszczęśliwiać ich swoim błogosławieństwem i miłosierdziem Pańskim. Potem ubodzy wszelkiego stanu, jako też wychowawice Domu pracowności, należycie byli uczestowani we własnym jej domu, podług wprowadzonego zwyczaju, a członkowie towarzystwa przyjęli na się wszelką posługę przy stole.

KROLEWSTWO POLSKIE.

Warszawa d. 10 lipca.

(z Monitora Warszawskiego.)

Nikt nie pamięta u nas tak długich, a przytym tak mocnych upałów. W r. 1811 trwały dłużej, ale nie dochodziły do 27 stopni. Margrabia *Brignole*, przejeżdżający poseł Króla Jmci Sardyńskiego, mówił z podziwieniem, że mu we Włoszech nigdy upał tak nie dokuczył; w rzeczy samej, tam przynajmniej nocy są chłodne. Robotnicy przy drogach, chcąc się śpiętki ustrzedz, chcieli w nocy pracować, lecz mało to im ulżyło: bo piasek tylko na dwa cale z wierzchu chłodniejszy: głębiej blisko o łokieć bardziej gorący, niżeli w dzień. Niech kto spróbuje, i w południe rękę na bruku wytrzyma. Na urodzaje jeszcze ten upał nie miał wpływu zatrważającego, gdyż czasem przecię deszcze przechodzą. Wody coraz bardziej opadają w rzekach; żegluga zatamowana; pod Bielanami stoi wiele berlinek: probowano w nich ładunek dwóch na pięć rozłożyć, ale i to nie pomogło.

Rada obywatelska wojew. mazowieckiego zbierze się w Warszawie dnia 15 b. m., i odbywać będzie swe posiedzenia w głównym ratuszu.

FRANCYA.

Paryż d. 29 czerwca.

(z Gazety Warszawskiej i Korrespond. Warsz.)

Młody Król Irokezów, wracając z Rzymu, przybył do Lugdunu. Między podarunkami, które od Oyca ś. otrzymał, znajduje się ciało świętego *Felixa*, cząstki Krzyża ś., relikwije *Pawła* Apostoła, i piękny naszyjnik topazowy, szacowany 8,000 fr. W krajach tego Króla jest blisko 1,000 katolików.

Akademia sztuk pięknych przyjęła za swego członka P. Horacego *Vernet*.

Izba deputowanych ukończyła już prawie swoje czynności. Wniosek więc deputowanego *Pressac*, aby przedsięwzięto środki do podniesienia rolnictwa we Francji, nie będzie teraz rozważany. Z powodu tego rozpoczęto już wojnę piśmienną. Oppozycja upatruje w podniesieniu ceny zboża nowy dowód sprzyjania możnym wła-

ścicielom dóbr ziemskich, i odległy zamach na przemyśl rękodzielniczy.

Niejaki *Duvernety*, urodzony bez rąk, otrzymał w tutejszej akademii malarstwa drugą nagrodę.

Król Jmć zezwolił na założenie 16 klasztorów żeńskich, i potwierdził 33 zapisów prywatnych na rzecz tych klasztorów.

Monitor francuzki donosi, że stan finansowy Anglii nie polepsza się wcale; chwilowe zasiłki wyczerpano, na towary nie ma odbytu i rękodzielnicy ciągle bez roboty zostają.

Paryż dnia 29 czerwca.

(z Gazety Börsen-Halle).

— Najnowsze pismo podpułkownika *Aulnois*, względem rachunków wojska francuzkiego w Hiszpanii, ma za tytuł: „10,000 stronie z przyczyny wielkiego hiszpańskiego wypadku, do 10 zredukowane“ z dewizą: *Sine ira, Sine gratia*.

— Od czasu, jak większą część deputowanych wyjechała z Paryża, ustały obiady i wieczerze u P. Piet.

— W *Bordeaux*, gdy w wigilią ś. Jana, nie chciał się lud wstrzymać od zapalenia ogniów Święto-Jańskich, żandarmowie i żołnierze wpadli między natłok, 12 lub 15 ludzi zaaresztowali.

— Około *Lugdunu*, pewny lekarz wiejski został napadnięty przez żebraczkę, która doń z pistoletu strzeliła, i chybiwszy skryła się w zbożu. Gdy ją poymano, pokazało się, że to była własna jego żona, przebrana.

— Gazeta *Gwiazda* powstaje na to, iż *Aristarque* już nawet wymienia oddziały wojska, które miały iść do Hiszpanii, to jest: leżące obozem pod *Lunewillem* i *St. Omer*. Wszakże nie jest to najbliższa droga do gór Pirynejskich.

— Xiążę *Rauzan* przedstawiany był w *Aranjuez* Królowi i jego familii, a potem zaraz wyjechał do Lizbony.

— Truppa aktorów francuzkich przejeżdżała przez Strazburg do Wiednia, gdzie teatr francuzki ma być utworzony.

— *Gwiazda* wymienia nazwiska senatorów Brezylijskich, wybranych przez Cesarza, z potrójnej, stosownie do konstytucji podanej mu listy. Oto jest ich liczba podług prowincyi: Cisplitańskiej jeden; *St. Pedro* jeden; *Sta Catarina* jeden (duchowny); *St. Paulo* czterech (między którymi biskup, wielki kapłan Cesarzski); *Rio-Janeiro* 4; *Mattogrosso* jeden; *Gojaz* jeden; *Minasgeraes* 10; *Expiritu-Santo* jeden; *Bahia* 6; *Sergine* jeden; *Atagoas* 2; *Pernambuco* 6; *Paraiba* 2; *Rio grande do Norte* jeden; *Ceara* 4; *Pianhi* jeden; *Maranhao* 2; *Para* jeden.

— Wczora wiele mówiono o przypadku, zdarzonym P. *Rotschildowi*. Jechał on w koczku, zaprzężonym parą angielskimi końmi, przez plac Ludwika XV. nadto gorące konie na kiel wzięły, lecyce pękły, a lekki pojazd z nadzwyczajną chyżością, aż do bulewarów został zaniesiony. P. *Rodzyld* chciał już wyskoczyć z powozu, lecz go wstrzymał jeden z przyjaciół, przy nim będący, gdy w tém dyszel na ulicy *Caumartin* o fiakra zawadził, i konie zatrzymał.

— Dnia 30 czerwca. —

(z Gazety Pruskiej Stanu.)

— Król Jmć, mieszkający ciągle z całym swym dworem w *St. Cloud*, wczora w towarzystwie *Delfina* wyjechał na polowanie do lasów *Maril*.

— *Kuryer francuzki* utrzymuje, iż P. *Karol Stuart* przybył do Lizbony i przywiózł konstytucyą portugalską, ze 161 artykułów złożoną. Gazeta *Etoile* przeciwnie zapewnia, że najpóźniejsze listy z tego miasta, nie o tém nie wzmiankują.

— Pewien wędrownik, który nie żyje sobie, aby być wymieniony, złożył P. *Eynard* we Florencyi 20,000 fran., przeznaczając je na okup greckich jeńców.

— Dzieło P. *Karola Lacretelle* o rewolucyi francuzkiej, wydaniem teraz 7 i 8 części, obejmujących dzieje dyrektoryatu, zupełnie jest ukoń-

czone. Stanowią one razem 13 i 14 część jego historyi francuzkiej, w przeciągu 18go wieku, dzieła, które do najznakomitszych w naszych czasach należą.

(z Gazety Börsen-Halle).

— Akademia francuzka Arcy-biskupa Paryżskiego jednomyślnie obrała swoim dyrektorem. Stał wny *Royer-Colard*, jak słychać, jest kandydatem do jednego z mieysc, wakujących w tejże akademii.

— Bracia *Baudinowie*, podjęli się nakładu na wydanie dzieła we trzech tomach: *Historya Frondy*, przez *Hrabiego St. Aulaire*.

— Wyszło już dziesięć całych tomów i pół historyi Xięstwa Burgundzkiego, barona *Barente*.

— *Dnia 1 lipca. —*

(z tejże gazety.)

— Wczora znajdowali się u Króla w *St. Cloud*, Xiążę *Fitzjames* i marszałek margrabia *Lauriston*.

— P. *Chateaubriand* spodziewany jest tu, dlatego, że ma doglądać wydania dzieł swoich.

— *Dziennik handlowy* zaprzecza doniesieniu gazety *Gwiazda*, jakoby P. *Royer Colard* ubiegał się o zaszczyt zostania akademikiem. Zdaje mu się to być dla niego do prawdy podobnem.

— *Rossini* przedał swoje partyturę: *Oblężenie Koryntu*, za 25,000 franków.

— Zdaje się, iż generał *Lallemand* zaciągnął się do służby greckiej. W Stanach-Zjednoczonych był on w znaczne zasiłki opatrzony i dwie fregaty zakupił.

— Podług doniesień z *Mecheln*, Arcy-biskup, Xiążę *Méan*, ostatni jeszcze żyjący (kuryalny), biskup rzymsko-katolickiego kościoła w Niderlandach, śmiertelnie zachorował.

— Królowi męczennikowi, *Ludwikowi XVI*, jak wiadomo, na placu, gdzie został zamordowany, ma być wystawiony posąg, którego wykonanie poruczono rzeźbiarzowi *Cortot*.

ANGLIA.

Londyn dnia 23 czerwca.

(z Gazety Warszawskiej.)

Z powodu wyborów był niedawno wielki ruch w *Chester*. Przeciwnie stronnictwa rzuciły na siebie kamieiami, i jeden cieśla utracił oko. W domu gieldy potłuczono wszystkie szyby w oknach, i kilku ludzi zostało ranionymi; nareszcie stronnicy *Egerton* uciekli.

Monarcha nasz zaprowadził w wojsku nowy uniform, a dla nadania mu powagi, sam go najpierw przywdział na siebie. Króy i cały ubiór wzięty z uniformów rossyjskich, polskich, francuzkich i niemieckich, odpowiada celowi i mocno uderza. Gwardya jest zupełnie podobną do napoleońskiej, z tą różnicą, iż pałasze jazdy nie mają stosownej miary, i że oficerskie czapki są zbyt przeładowane złotem i srebrem. Do gwardyi wybierają naysławniejszych ludzi, i mających przy najmniej 6 stóp wzrostu. Wszystkie prawie pułki piechoty mają czerwone, strzelcy zielone, a niektóre pułki żółte, błękitne i białe mundury. Żołnierzy nazywają zwykle *Redcoats* (czerwone kurtki). Mianowanie od stopnia majora należy do Króla. Stopnie niższych oficerów można przedawać. Zdarza się częstokroć, iż potrzebny kapitan sprzedaje swój patent, a natomiast kupuje stopień porucznika, i z reszty opłaca dług. Nie jeden porucznik zostaje podchorążym, albo dymissyą bierze, jeśli mu cała summa jest potrzebną. Oficerowie i podoficerowie różnią się od żołnierzy prostych pałaszami lub szpadami; żołnierz pieszy nosi tylko bagniet w pochwie. Szpady oficerskie powinny być jednostajne, tylko w czasie służby. Ozdoby wojenne są właściwe wojsku angielskiemu: odstawianie piersi i używanie *żabotów* jest w niem upowszechnione. Od pułkownika aż do doboża nosi je każdy; nawet kirysierzy wydobywają z pod pancerzy. Wielu prostych żołnierzy nie nosi koszul; ale bez półkoszulka i *żabotów* żaden się nie obejdzie. Żaden wojskowy nie nosi chustki do

nosa. Co niedziela chodzą do kościoła; niektóre pulki odbywają ten obowiązek w paradzie.

Nadzwyczajne ubóstwo w Anglii jest skutkiem ogromnych bogactw małej liczby ziemskich właścicieli. Xiążęta *Bedford* i *Devonshire* są uważani za najbogatszych. Każdy z nich ma przeszło 300,000 funt. szterl. rocznego dochodu. Xiążę *Northumberland* żyje w dobrach swoich wspólnie, niż monarcha. Prócz liberyi, ma 70 służących, z których każdy ma swoich lokajów.

Otrzymałe w *Liverpool* listy z *Para* pod d. 10 maja donoszą że władze w *Cometa* powstały przeciw Cesarowskiemu rządowi brazylijskiemu, i pozabijano małą liczbę Europejczyków, którzy byli przeciwnymi. Posłane tam wojsko, rozproszono. Teraz się przyspasabia druga wyprawa; lecz jest obawa, aby nie doznała podobnego losu, co pierwsza. Nizynakomitsi kupcy myślą wynosić się do Portugalii, Francji, Anglii, lub Ameryki-Północnej.

List z *Rio-Janeiro* (stolicy Brazylii) pod d. 6 maja wyraża, że gdy podług dawnych praw portugalskich, następca tronu, skończywszy lat 17 staje się pełnoletnim, przeto rejencya, zastępująca młodą Królową, *Maryą da Glória*, jeszcze lat 10 rządzić będzie. Fregata *Diamond*, pod dowództwem lorda *Napier*, wybiera się na powrót do Londynu, dokąd zawiezie pana *Stuart*, który, jak słychać, obeymie znowu swoje urzędowanie, jako poseł angielski w Lizbonie. Zawart bardzo ważne układy z rządem brazylijskim względem angielskiego handlu. W narodowej drukarni w *Rio-Janeiro* wyszła konstytucya dla cesarstwa brazylijskiego.

Wojsko *Boliwara* w Peru wynosi blisko 37,000 ludzi; 9,000 stoi za *Desaguedro*, a 28,000 między *Truxillo* i *Tupiza*. Zdaje się, że generał *Sucre* wejdzie z *Potosi* przez kray *Paraguay* do prowincyi brazylijskiej *Minas*, dla wsparcia wojska *Buenos-Ayreskiego*.

Upadek bankiera tutejszego *Goldschmidta* (jak pisze gazeta *Times*) sprawił najmocniejsze wrażenie w *Kartagenie*. Zdawał się on zagrażać zniszczeniem ogółowi trudniących się handlem, a nawet samemu rządowi kolumbijskiemu. Wszystkie buchalterye zostały zamknięte i czynności przerwane. Gubernator miasta generał *Montilla* rozkazał zabrać, co tylko mogło należeć do wspomnianego bankiera. W *Hawannie* upadł dom *Marcina Kingth* i współpracowników, a to przez bankructwo agentów kolumbijskich.

Izba reprezentantów w *Wassyngtonie* przyjęła bil, podług którego dozwolony jest przywóz książek łacińskich i greckich przed rokiem 1775, nie mniej wszystkich pism krytycznych i periodycznych, za opłatą 4 cent. od tomu.

Kongres meksykański zmniejszył o trzecią część opłatę od przywozu europejskich towarów.

Formalne uznanie greckiej pożyczki nie podniosło ceny papierów greckich.

Umarł tu nie dawno rzeźnik, który miał pięć żon, czwarta, jego żona miała pięciu mężów.

— Dnia 27 —

(z Gazety Pruskiej Stann.)

P. *Huskinson* powrócił z *Liverpool* i narażał się wczora z kanclerzem skarbu w jego pomieszkaniu, na ulicy *Downing*.

W sobotę, wysłane zostały z wydziału spraw zagranicznych, depesze do P. K. *Stuart*, do *Buenos-Ayres*.

Większa część nowych członków Parlamentu, zdaje się bydyć przeciwną emancypacyi katolików.

Piękny i wygodny jacht, na którym lord *Cochrane* do Grecyi popłynął, należał wprzód do tutejszego, bogatego piwowara *Perkinsa*, który na nim z całą swą familią objechał morze śródziemne i adryatyckie, jakoteż nadbrzeża Hiszpanii.

Z Ameryki-Północnej miała już wyruszyć Godziatowa fregata, prócz wielu statków wojennych parowych, w celu złączenia się z lordem *Cochrane*.

O aktach, tyczących się odmiany rządu w Portugalii, doniosły tu najpierw gazety francuzkie.

W *Blackburn* pierwszy dom rękodzielniczy,

Barlei i *Ornby* oświadczył, iż interessa swoje zawiesić sobie życzy zupełnie, do nastania lepszych czasów; obawiają się ztąd złych skutków po innych miejscach; wszakże nigdzie to szkodliwszego wpływu mieć nie może, jak w *Blackburn*.

Dnia 23 b. m. kapitan przybyłego do *Liverpool* okrętu *Alexander* z *Filadelfii*, złożył depesze od naszego konsula P. *Ward*, które mają być nader ważne.

— Dnia 1 lipca. —

(z Gazety Börsen Halle.)

Zawczora upewniano w *City*, iż dwie osoby, czynnie interessami tureckimi i egiptskimi zajmujące się, a z których jedna wielce się przyczyniła do opatrzenia w żywność twierdz tureckich, druga zaś okręt parowy *London Engineer* dla bazy Egiptu kupiła, zaniósł do P. *Canning* zaskarżenia na lorda *Cochrane* postęпки i wymagały, aby on, wskutek neutralności Anglii, był powściągnięty, od napastowania Turków, i aby wszelkich przeciwko niemu użyto środków.

Z Kolumbii donoszą, iż znowu znaczne oddziały wojsk kolumbijskich peruwiańskich na granicach *Panama* stanęły,

A U S T R Y A.

Wiedeń d. 28 czerwca.

(z Gazety Börsen-Halle.)

Cesarz Jmć mianował lombardzkiego radcę gubernijalnego, barona *Bazzeta*, wice-prezydentem gubernii lombardzkiej.

C. K. poseł przy Dworze Bawarskim hr. *Trautmannsdorf* przybył z *Monachium* tu ze swoją familią, hr. zaś *Libenberg* z *Palermu*.

Król Bawarski, jak słychać, ma 4 lipca z *Monachium* wyjechać do wód *Brückenau*.

Na wrzesień spodziewają się tu ze Włoch Arcy-Xięcia Wicekróla ze swoją małżonką.

H I S Z P A N I J A.

Madryt d. 16 czerwca.

W Grenadzie daje się jeszcze uczuwać ponawianie trzęsienia ziemi. Połowa mieszkańców wyniosła się z miasta.

Pogłoska o wyścieniu wojska francuzkiego z *Pampeluny*, *San Sebastian* i *Jacca*, nabiera podobieństwa do prawdy, gdyż kazano dostarczać żywności dla tego wojska tylko na dni czternaście. (G. W.)

Król Jmć uwolnił wszystkich urzędników od starania się o karty bezpieczeństwa. Innym dekretem zakazał mianować adwokatami, niemających jeszcze 25 lat skończonych. (G. K. W.)

— Dnia 20. —

(z Gazety Börsen-Halle.)

Gońcy wszystkich Dworów Europejskich, a mianowicie z Londynu i Paryża, częściej tu przybywają teraz, jak dawniej: od kilku dni jeden po drugim przybywa z Lizbony; ztąd rozmaite rozchodzą się pogłoski, co zaś najbardziej uderzyło, to, iż po przyjeździe jednego z tych gońców d. 17 b. m. wieczorem, naczelny intendent policyi, nazajutrz zrana o godzinie trzeciej, tak spiesźnie wyjechał z Madrytu do *Aranjuez*, iż tam stanął o godzinie szóstej. Król natychmiast go przyjął, i miał go u siebie blisko godziny. Jak tylko odjechał, natychmiast wysłano spieszne rozkazy do *Ocanna*, o dwie godziny drogi od *Aranjuez*, aby regiment kirysyerów gwardyi, tam znajdujący się, na straż do Króla spieszył; równie też wydano rozkazy do Madrytu, celem ściągnięcia ztamtąd jednego batalionu gwardyi pieszej do *Aranjuez*.

Regiment *Amalia* garnizonu madryckiego, otrzymał teraz wyraźny rozkaz, wyjścia do *Zamora*, pierwiej nim Król dnia jutrzejszego do stolicy powróci.

(z Gazety Pruskiej Stann.)

Podług doniesień z Madrytu (w gazetach paryzkich) nastąpiły znowu układy pomiędzy Królem Jmcią Katolickim a Królem Jmcią Chrześcijańskim, na mocy których, znajdujące się woj-

sko francuzkie w Hiszpanii, które podług umowy pod d. 10 grudnia 1824, składało się z 25,000 ludzi, licząc w to 3,000, z których składa się brygada szwajcarska, w służbie Króla Jmci Katolickiego zostająca, teraz do 15,000 ludzi, także wspólnie ze wspomnianą brygadą, ma być zmniejszone. Skutkiem tego (jak też gazety donoszą) z *Barcelona*, *San Sebastian*, *Jucca*, *La Seo-d'Urgel* i *San Fernando-de-Figueras*, od d. 1 lipca mają wyysść francuzi.

PORTUGALIA.

Lizbona d. 15 czerwca.

(z Gazety Warszawskiej.)

Królowna Rejentka przeznaczyła czas we środę po południu na publiczne wysłuchanie damom, chcącym jeź podać przełożenia swoje.

Słychać, że między papierami, przysłanemi z *Rio-Janeiro*, znajduje się własnoręczny list Cesarza *Don Pedro* do brata swego, Infanta *Don Miguel*, skłaniający go do podróży do Brezylji. Osoby świadome rzeczy mniemają, że wspomniany Infant skutecznie to żądanie Cesarza. Pan *William d'Acourt* ma wkrótce wyjechać ztąd do Madrytu.

Nie podpada wątpliwości, że wszelkie zataragi, jeśli jakie były między Portugalią a Hiszpanią zostały ułatwione, gdyż hrabia *Casa-Flores* poseł hiszpański przy tutejszym dworze, otrzymał nowy list wierzytelny, i sprawować będzie dotychczasowe urzędowanie swoje przy naszej Rejencji. Naywiększa spokojność panuje w tutejszej stolicy i całym kraju. Nie słychać o tak nazwanym kordonie zdrowia, który miał być rozciągnięty na granicy.

Szwajcarya.

Genewa dnia 24 czerwca.

(z Gazety Pruskiej Stanu.)

Dnia 21 b. m. przybył tu Xiążę *Camillo Borghese* ze swoim orszakiem, jadący z Rzymu do Paryża.

Rada nasza reprezentacyjna, zwołana nadzwyczajnie dla naradzenia się względem wydanej buli papieżkiej o jubileuszu, po wysłuchaniu wniesienia rady stanu, zamiast pozwolić, na ogłoszenie tej buli, oddała rzecz tę do roztrząsania kommisji.

Rada stanu w Lauzannie wydała postanowienie pod d. 15 maja 1826, naznaczające cenzurę na pisma peryodyczne, oraz na wszelkie pisma, mające politykę na celu, tak w kraju, jako i za granicą drukowane.

We Francji i Niemczech zawiązało się towarzystwo, z bardzo znakomitych osób złożone, dla wykupowania z niewoli tureckiej wdów i dzieci poległych greków. (G. K. W.)

Szwecya.

Sztokholm d. 23 czerwca.

W *Smalandy* i innych okolicach Szwecyi, panują ogromne pożary lasów. Podsyca je nadzwyczajna susza.

Miasto *Friedrichshall* zupełnie zgorzało. Przeszło 4,000 ludzi pozbawionych zostało mieszkania. (G. K. W.)

— Dnia 30. —

Większa część leśnych pożarów, przez najusilniejsze starania została wstrzymana i ugaszona. O dwóch, powiadają, iż na 1½ prawie mili szwedz. wzdłuż, wytrawiły lasu. (G. B. H.)

Włochy.

Rzym dnia 15 czerwca.

Gubernator Rzymu, *Bernetti*, wyjechał do Moskwy, w charakterze nadzwyczajnego posła Ojca ś. z powinszowaniem wstąpienia na tron N. Cesarzowi *Nikołajowi*.

Jeszcze w marcu ukąsił był pies hr. *Fer-*

rari z Rimini. Przypadek ten nie pociągnął za sobą żadnych skutków. Dopiero d. 4 t. m., gdy hr. do Florencji przybył, napadła go wściekłość, w której jeszcze 30 godzin przeżył.

Donoszą z *Zante* pod d. 20 z. m., że *Kapudan* hasza, ze 35 żaglami do *Hydry* popłynął.

ROZMAITE WIADOMOŚCI.

W departamencie *Arde* ścięto niedawno tak zwany *Dąb tysiącletni*. Cały pień tego drzewa miał 32 stóp długości i 18 stóp szerokości z końca grubego. Wyrobiono z niego 140 belek, a z jego gałęzi narąbano półsiódma sążnia drzewa. Dąb ten mógłby jeszcze trwać przez kilka wieków, gdyż był zdrowym zupełnie.

W ciągu roku 1825 wywóz towarów przez port *Taganrog* dochodził do 4,902,089 r. as. 70. kop; a przez komorę *Astrachańską* do 2,285,818. r. Przywóz zaś w *Taganrog* wynosił 3,009,168 r. 56 kop. a w *Astrachaniu* 2,625,834 r. 37 kop.

Na wydatki pogrzebu *Webera*, każdy z tych, który szedł za ciałem, zapłacił 11 talarów, a resztę dodało towarzystwo, które się pochowaniem zwłok tego sławnego kompozytora zatrudniło. Ma być zbierana składka na wystawienie pomnika nieboszczykowi, i w tym celu robi się już jego popiersie.

Dziennik Wileński.

Numer 6 Dziennika Wileńskiego roku 1826, zawiera następujące materje:

LITERATURA NADOBNA: Tak karze sumnienie, powieść. Wiersze: do T. M. J. N. Dwa epigramy. Legatowicza. Tybulla X. I. elegia I. Wieki ludzkie z Horacyusza. Anegdota. *HANDEL*. O towarach, jako przedmiocie handlu i o handlu towarami w powszechności — *KRAJOZNAWSTWO*. Obraz Persji Zachodniej. Dokończ. — *LITERATURA SEWIAŃSKA*. Uwagi nad nieumiejętnością jęz. słowiańskiego literaln. w Dalmacji. *Dokończenie* — *HISTORIA*. Z rękopisów Dogiela wyjątki, ściągające się do działań między królami *Zygmuntem I* i *Zygmuntem II*, a *Solimane* sultanem tureckim. Ciąg 4. — *ORTYKA*. O pozornym kierunku oczu w obrazach z dwiema rycinami ze 4 sztuk złożonemi — *FIZYKA*. Sposób względnego ocenienia stopnia światła w lampach i świecach. O prawie na rozszerzalność plynów niesprężystych mocą ciepła. Udoskonalenie barometrów — *CHEMIA*. O przytomności amoniaku w niedokwasach żelaza. Sposób odkrycia węgla kopalnego w jodzie handlowym. Nowy sposób chemiczny zachowania ciał zwierzęcych. Sposób rozróżniania Stronciany od Baryty. Sposób *Wollastona* na odkrycie magnezyi w jakimkolwiek roztworze. Mieszanka do wydawania ognia zielonego — *ZOOLOGIA*. Nowy gatunek wolu nadzwyczajnej wielkości, którego indyjanie *Haur* zowią. Nowe doniesienia o bytności jednorożca. O jadowitości miodu pszczoł i os w niektórych zdarzeniach. O jeleniu zwanym *Wapiti*. O Skórniku karmiącym się Amiantem czyli *Imogonem*. O temperaturze ciała ludzkiego w różnych klimatach — *BOTANIKA*. O budowie i fosforescencji Wodnicy. Uwagi P. Savi nad *Jemiolą* i *Lorantem* europejskim. O odczynnie działkach kartofli. O użyciu lekarskim *Ozanki*. Drzewo, z którego pochodzi *Faba pechurim*. — *MINERALOGIA*. Opisanie mineralów nowo-odkrytych lub mniej znanych: *Humboldt*yt. *Walmstedt*yt. *Krzemionka* czysta *Haczetyn*. *Stromnit*. O platynie odkrytej w stronie Europejskiej *Uralu*. O jedynym i nadzwyczajnym kawalku złota. — *WYNAŁAZKI NAUKOWE*. Ciała sztuczne. — *NAUKI STOSOWANE*. O przedzeniu wężny. O gospodarstwie niderlandzkim *Dokończenie*. Rachunek stosunkowy prędkości ruchu po drodze bitej, wodnej i żelaznej. Pily angielskie. Nowy sposób oczyszczania oleju. Sposób wędzenia mięsa używany w *Hamburгу*. Sposób poznawania prawdziwej dobroci siarki. Włoski lakier do drzewa. Sposób rysowania na axamicie jedwabnym, jak na bawelnianym. Przygotowanie oleju do tego malowidła. Sposób nadawania drzewu koloru ciemnego. Użycie maszyny pneumatycznej w różnych fabrykach. Nowy sposób posrebrzania różnych rzeczy. O handlu korą dębową. Tkaniny i papier wodą nieprzenikliwe. Nowa farba błękitna. Świece łojowe z powłoką woskową. Sposób układania śledzi w beczkach. Nowy sposób robienia krup perłowych. Skóra na obówie od wilgoci nieprzenikliwa. Moczyenie lnu i pieńki. Skład sinki do bielizny. Maszyna do prania bielizny. — *NOWINY NAUKOWE*. Towarzystwa i zakłady gospodarstwa i przemysłu. Akademije, Instytuta i Towarzystwa naukowe. Zakłady naukowe. Szkoły specjalne. Nekrologi. Postępy oświecenia i cywilizacyi. Obchody narodowe. Starożytności. Zabytki i ślady historyczne. Medale. Pamiatki. Rękopisy. Podróże. Etnografia. Jeografia. Odkrycia naukowe. Malarstwo. Rysunek. Rzeźbiarstwo. Muzyka. Panorama. Omografia. Wynalazki mechaniczne. Przemysł. Przedsięwzięcia literackie. Nowe dzieła: polskie. rossyjskie. cudzoziemskie. Ryciny: Do międlenia lnu. Do nabijania materii. Do artykułu optyki.

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Litewskiego Wojennego Gubernatora
Andrzej Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.

Wilno dnia 9 lipca r. 1826.

U W I A D O M I E N I E.

3 W Komitecie Budowniczym na erekcyą pałacu CESARSKIEGO w Wilnie ustanowionym, znajdując się do wyprzedania różne stare rzeczy, to jest: żelastwo, blacha, kraty, drzwi i okna, tudzież okienice żelazne; życzący nabyć rzeczono artykuły ogółowi lub w części, zechcą jawić się na termin dnia 8 julii terażniejszego roku do Komitetu Budowniczego. Dat w Wilnie 1826 julii 2 dnia.

Prezydent Jan Marcinkiewicz Zaba.
Sekretarz Koll. Józef Kollb.

Nowe dzieła.

2 Xieęgarnia Józefa Zawadzkiego podjęła się wydadać dzieło ułożone przez P. Ignacego Fonberga M. F. Adiunkta Uniwersytetu, zawierające naukę chemiczną, w pięciu tomach, z których trzy pierwsze złożą chemią ogólną, dwa ostatnie, organiczną. W pierwszym tomie pomieszczone będą wiadomości wstępne, tudzież opisanie ciał prostych; drugi, zamknie ciała złożone 1go rzędu, jako: niedokwasy, siarczki, fosfory, solniki i t. d.; trzeci, ciała złożone rzędu 2go i 3go, a nade wszystko sole pojedyncze i podwójne. Nakoniec tom czwarty stanowić będzie chemią organiczną roślinną, a piąty, chemią zwierzęcą. Do ostatniego tomu przydana będzie treść historyi nauki, jużto dla poznania jej postępu, jużto dla oswojenia z literaturą tej umiejętności.

Według tego planu przechodząc liczne gałęzie chemii, nie można się było zamknąć w ścisłych granicach, a następnie uniknąć znakomitszego nakładu, jakiego druk wymaga; dla tego wyżej wspomniana xieęgarnia dzieło to wydawać będzie pojedynczemi tomami, i tą razą ogłasza prenumeratę na tom pierwszy zawierający około 35 arkuszy druku i cztery tablice na miedzi rycie. W miesiącu październiku bieżącego roku tom ten wyjdzie z pod prasy: cena zaś jego dla prenumeratorów, na lepszym papierze, naznacza się zł. pol. 11 gr. 10, na mniej dobrym zł. pol. 10. Przy odbieraniu tomu 1go przyjmowana będzie prenumerata na tom drugi, którego cena według objętości i liczby tablic oznaczona będzie. Po ukończeniu druku cena się podwyższy.

Wydanie dalszych tomów rychło po wydrukowaniu pierwszego nastąpi, a w przeciągu dwóch lat całe dzieło ukończone zostanie. W Wilnie d. 1 lipca 1826 roku.

Dozwala się drukować dnia 2 lipca 1826 roku. Leon Borowski Cenzor.

3 Wyszło z druku dzieło pod tytułem: *Początki Astronomii teoretycznej i praktycznej przez Piotra Stawinskiego D. F. Professora N. Astronomii, Członka towarzystwa astronomicznego Londyńskiego*. Przedaje się w Wilnie w xieęgarni Zawadzkiego i Moritza. Cena rubli sr. trzy.

Dozwolono drukować dnia 27 czerwca 1826 roku Cenzor Ignacy Reszka.

Do przedania w xieęgarni Józefa Zawadzkiego w Wilnie.

5 Kazania w czasie Jubileuszu w kościele S. Jana Uniwersyteckim parafialnym Wileńskim, miane na Nieszporach i Kompletach od dnia 28 marca do 13 kwietnia 1826. 1 tom in 8vo. Wilno. Józef Zawadzki własnym nakładem 1826. kop. sr. 70 z przesłaniem pocztą 1. R. srebrem.

Dozwala się ogłosić. X. Jan Skidell. Teol. i Pr. K. Doktor. Cenzor Dyecezalny.

2 Sąd Taxatorsko-Exdywizorski, skutkiem remissy Sądu Głównego Minskiego 2go Departamentu 1815 julii 17 zapadły, i nastaley późnięj rezolucyi dnia 18 apryla 1825 roku, w miści Kułakowcach w Minskim Powiecie położoney ufundowany, wzywa wszystkich kredytorów i pretensorów nieżyjącego już W. Alberta Burgielskiego, do złożenia na cztero-tygodniową persystencyą od dnia 5 augusta b. r. w Kancellaryi Ziemskiej Minskiej komportacyi, i po niej do stawania przed sądem niniejszym do teyże majątności powtórnie w dniu 12 8bra tegoż roku zebrać się mającym, z ich dopominkami, sub ammissione onych. Dat 1826 maja 25 dnia.

Hieronim Plewaka P. Z. P. M.

Ignacy Jazwiński P. Z. P. W.

Tomasz Żołądz Pisarz Ziemski Minski.

2 Niżey wyrażeni opiekunowie nad potomstwem i funduszem zmarłego Wilenskiego kupca Szymela Dawidowicza Ochlanda naznaczeni, zapraszają wszystkich debitorów rzeczzonego Ochlanda, aby każdy z nich wypadając do handlu korzenego i winnego w domu Doktora Liboszyca na Ulicy Niemieckiej exystującego należność, natychmiast a naydaley do dnia 29 7bra terażniejszego roku pod kwity tychże opiekunów w mieście Wilnie mieszkających opłacił, lub dla umowienia się o terminie opłaty, jawił się, gdyż w razie przeciwnym do celu odzyskania takowych zawziętych kroki prawne przedsięwzięte zostaną. Wilno 1826 junii 28 dnia.

Herc Abraham Gineburg.

Eliasz Abelowicz Szoloweiczyk.

Berka Manasowicz Adelstein.

Wulf Klaczki.

Wolno drukować dnia 4 lipca 1826 roku. Cenzor Ignacy Reszka.

2 Niżey podpisany, dzielący smutek z powszechnością tutejszego okręgu, po zeyściu rzadkiego przyjaciela ludzkości, gościnności, wzorowego stałego w przyjaźni, odstawnego Sztab-Doktora W. Jmci Pana Jana Ulricha, zmarłego w Olsiadach, rezydencyi JO. Xiążęcia Jmci Żmudzkiego Dyecezalnego Biskupa i Kawalera Giedroycia; przy którym, lat wiele był prywatnie użytym lekarzem; jako pełnie umocowany od następców na mienie wszelkie, po wyrażonym Ulrichu, do odbioru tegoż spadkowego mienia; o brótu onego na pieniądze, i wręczenie samym następcom, w uwadze iż czysta massa spadku niezdola się odkryć, jak przez generalny rozrachunek z pretensorami oraz debitorami, zeszedłgo W. Doktora Ulricha, a po obrachunku, przez sprzedaż z publiczney licytacji wszelkiej pozostałości, zinwentowaney od przyjaznych zmarłemu, godnych ustronnych obywateli Urzędni-ków Powiatu Telszewskiego; wzywa tak wierzący, jako dłużników jego, aby raczyli z awizującym, w mieście Powiatowem Telszach ciągle pomieszkanie mającym, do dnia 10 następującego miesiąca sierpnia bieżącego 1826 roku przy okazie dowodów, każdy dla ostatecznego układu, komunikować się, i od jakiej daty 10 sierpnia, że w mieście Telszach przy powiatowey aptece, będzie się odbywać licytacja, ruchomości, wszelkich sprzętów, garderoby, i znakomitego xieęgozbioru (biblioteki), w obiekcie medycznym, ma zaszczyt powszechności zawiadomić; dla czego niniejszą awizacyą, w Dodatku Gazety Kuryera Litewskiego umieszcza. Dat roku 1826. miesiąca czerwca 21 dnia, w Telszach.

Provisor Teodor Goeldner.

OGŁOSZENIE.

5 Izba Skarbowa Grodzińska podaje do powszechney wiadomości, iż stosownie do Ukazu N. wyższego w dniu 9 czerwca 1825 roku następnego, i ustawy Komitetu JW. Ministrów 19 października 1818 roku N. wyższej potwierdzonej, dobra Skarbowe w poniższej Tabelli wyrażone za nieopłatę przez possessorów należnego Skarbowi dochodu, oddawać się będą z publiczney licytacji w dwonastoletnią dzierżawę od dnia 12 kwietnia następnego 1827 roku. Wszyscy więc życzący wziąć je w arędę, lub w Administracyę, raczą przybyć do teyże Izby Skarbowey z odpowiednimi kaucyjami, w terminach uprzednio dla licytowania dóbr Skarbowych w Gubernii Grodzińskiej przeznaczonych, to jest: pierwszym 1, drugim 5 i trzecim ostatecznym 6 września niniejszego 1826 roku. Obok czego załączając spis o dobrach Skarbowych, które Naymilościwiey darowane w dwonastoletnią dzierżawę, i termin do przyjęcia następuje 12 kwietnia przyszłego 1827 roku, wzywa, aby ci wszyscy, którzy z Naymilościwszych darów otrzymali takowe dobra, raczyli przybyć sami lub przysłali prawnie od siebie. umocowanych do teyże Izby Skarbowey przed 12 kwietnia dla przyjęcia i należytego rozrządzenia się. Działo się na Sessyi w Mieście Gubernskim Grodnie roku 1826 czerwca 28 dnia.

Radca Antoni Symonolewicz.
Sekretarz Wydziałowy Tadeusz Dogiel.

TABELLA.

Dóbr skarbowych w gubernii Litewsko-Grodzińskiej położonych, wypuszczających się w dwonastoletnią dzierżawę za nieopłatę przez Possessorów należnego Skarbowi dochodu w terminach 1, 3 i 6, września niniejszego 1826 roku.

N.	Nazwiska Dobr.	Folwarki.	Wsie.	Liczba		Ilość ziemi				Roczna intrata srebrem		
				Dymow.	Dusz pól męzkich.	Gruntu oromego i łąk		Lasy i zarośle		Rubi.	Kop.	
						Włoki	Morgi.	Włoki	Morgi			
<i>W Powiecie Grodzieńskim.</i>												
1	Kolonia Chomonty	—	—	—	—	6	—	—	—	9	—	
<i>W Powiecie Słonimskim.</i>												
2	Dzierżawa Wołczki i Woytowstwo Głowsiewickie	1	4	137	265	70	W liczbie tey łąki i zarośle.	—	—	1486	44	
3	Dzierżawa Lisewicze	1	—	—	—	13		—	—	—	55	22 ¹ ₂
4	— — Lewkowicze	—	—	—	—	Ziemia nie wymierzona łąki nie wymierzone				20	70	
5	— — Kowale	—	—	—	—	8	6	—	—	76	75	
<i>W Powiecie Lidzkim.</i>												
6	Dzierżawa Bartoszyński	1	1	5	11	6	W tey liczbie i łąki	—	—	94	20	
<i>W Powiecie Wołkowyskim.</i>												
7	Starostwo Jałowskie	3	22	415	291	Ziemia nie wymierzona wysiewa się na niej 51 beczek zboża i ukasza się 330 wozow siana.				69	16	
8	Dzierżawa Zarzecze	—	—	—	—	Ziemia nie wymierzona wysiewa się na niej 10 beczek zboża i ukasza się 15 wozow siana.				103	5	

Radca Antoni Symonolewicz.
Sekretarz wydziałowy Tadeusz Dogiel.

S P I S

O dobrach Skarbowych Naymilościwiey w dwunastoletnią dzierżawę różnym osobom darowanych którym termin dla przyjęcia następuje 12 kwietnia przyszłego 1827 roku.

N.]	Nazwiska Dóbr.	Komu mianowicie darowane	
	<i>w Powiecie Lidzkim.</i>	{ Za przelewem prawa od JW. Półkownika Nauendorfa Kapitanowi Tyzenhauzenowi. JW. Półkownikowi Płochowowi. JW. Jenerał Majorowi Ihnatiewowi. JW. Jenerał Adjutantowi Wasilczykowowi.	
1	Dzierżawa Bartoszyzski		
2	Majętność Lubor		
3	Starostwo Lidzkie		
4	Starostwo Nowodworskie		
	<i>w Powiecie Nowogródzkim.</i>	{ JW. Aktualnemu Radcy Stanu Bielokłokowowi. JW. Jenerał Majorowi Olszewskiemu.	
5	Starostwo Cyrynskie		
6	Ekonomija Nowogródzka		
	<i>w Powiecie Słonimskim.</i>	{ JW. Jenerał Leytenantowi Holeniszczewowi Kutuzowowi. JW. Półkownikowi Slatwinskiemu. JW. Półkownikowi Bachmetiewowi. JW. Admirałowi Byczeńskiemu.	
7	Dzierżawa Jarniewo		
	<i>w Powiecie Wołkowyskim.</i>		
8	Starostwo Jałowskie		
	<i>w Powiecie Kobryńskim.</i>	{ JW. Jenerał Majorowi Alexandrowowi.	
9	Starostwo Hniewczyckie		
10	Starostwo Krzywickie ze wsią Borysowską		
11	Starostwo Psiszczewskie		
	<i>w Powiecie Brzeskim.</i>		
12	Klucz Plesiski		

Radca Antoni Symonolewicz.
Sekretarz wydziałowy Tadeusz Dogiel.